

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділка.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ

Львів, Ринок 12, П. пош.

Комта почт. шахи 26,726

Адреса тел. „Діло—Львів“

Число телефону 261

Рукописи
редакція не повертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно	270 К.
квартально	8—
піврічно	16—
річно	32—
у Львові (без доставки):	
місячно	140 К.
квартально	4—
піврічно	8—
річно	16—

За зміну адреси
платити ся 50 с.

Ціна оголошень:

За кожну лінійку, довжиною
в один рядок, в розмірі 40 х
одна лінійка 80 с, в редакційній
части 1 К. Подвійну ціну про
симо за зручності 150.
Першої сторінки 1 К.
Стак оголошення за окремою
ціною.
Одні примірники коштує
у Львові 10 с.
на провінції 12 с.

Видає: Видавничі Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 20. січня 917.

Іменем польського парламентарного представництва в пруській соймі і з поручення його виголосив учора посол Корфанті заяву про становище пруських Поляків до правительства, зміст якої мусів викликати сильне вражіння не тільки на безпосередніх слухачах, а й на сторонніх читачах.

Певедомім була промова ся дуже сильним осереженем на адресу тих німецьких політиків, котрі — як професори Шмолер і Зерінг — пустили ся одисти неглибокою волюю політичних мріянь про те, що Поляки будім то схотять, а якби схотіли, то зможуть — у відплату Німцям за всякі німецькі „доброїства“ в роді польської державности в Королівстві і уможливлення Полякам експансії на Схід, на українські, білоруські й литовські землі, — аректи ся своїх національних і державно-правних претенсій до польської землі й людности в пруській державі та що а „вдячності“ згодять ся бути Прусаками і Німцями, лишивши собі польську мову що найбільше до катного уживаня. З „вдячності“ народі дуже гризко кив собі був пок. кв. Бісмарк, а коли вині в німецьких головах проте таки бувають ся великі політичні концепції будучности на фундаменті таких порожніх мрій, то се тільки явак, що німецький змісл політичний від часу Бісмарка до нині не розвивав ся як слід, а в дечім хибя піддав нядію. Промова п. Корфантого повинна мати значіне цебрика зимної води, вилитого на мрійні професорські голови. Ствердала вона зайвий раз, що чим сильнішою ногою стануть Поляки (як врештою кожний

вищий нарід у подібних відносіях), на Сході, тим самопевніше і сильніше вони виступати-муть і на Заході, тай що скріплене Поляків експанзією на Схід було-би рівнозначне зі скріпленем їх національно-політичних виступів на Заході супроти зусиль на — політичне бодай — опрусне чи овімчене познаныських і шлеських Поляків.

Крім сих — наводять зміст промови п. Корфантого на нас українських горожан Галечини ще й інші міркованя. Промова представника польського клубу в пруській соймі була осудом усього того, що супроти польської народности робила пруська державність перед війною і що робить тепер, в часі війни. Осуд сей явив дуже пристрастно. Відповідаючи на нього, пруський міністер Либель покликав ся на всі ті культурні й економічні добра, які принесло Полякам пруське правліне і які поставили польські землі Прусії з погляду просвітности, заможности і горожанської солідности населеня на щєблї найвищим з-поміж польських земель інших чорів. Мамо сях безперечних добродійств пруської культурної, економічної і законодавчої управи — такі заяви, як п. Корфантого! Та ми — нарід, котрий також живе під чужим правлінем, — ні трохи не дивуємось почуваням пруських Поляків супроти пруської державности.

Німеччина не буде робити дальше мирових кроків.

Як доносить льондонська „Morning Post“ з Вашингтону, німецький державний секретар Ціммерман в розмові зі співробітником „Associated Press“ сказав, що відповідь антанту унеможливила Німеччині всякі дальші кроки в цілі осягненя мира.

Прусські Поляки в непримиримій опозиції.

З бюджетної дебати в пруській соймі.

БЕРЛІН (Ткб). В палаці послів пруського сойму вела ся далі дебата при першій читанню бюджету на рік 1917.

Пос. Корфанті виголосив в імені Поляків отсю промову:

Зі зрозумілих причин не хочу тут нині порушувати справи утвореня польської держави. Хочу тільки зазначити, що такий нарід, як польський, що цілі віки був охоронним валом християнства і культури Заходу проти азійського варварства, покарано в Прусії рядом законотатних зазяджень доскульного характеру. В сій світовій війні польський нарід заняв гідне становище. Коли дізнав тепер розчарованя, то заквадасть ся йому недостачу вдячности. Поляків старають ся трактувати як якихсь Альбанців. Прошу поставити ся в положеннє Поляків. Коли жорстокости світової війни впади на народи Європи, мусів бороти ся брат проти брата, приятель проти приятеля. Наша вітчизна стала тереном сеї страшної війни. Великі простори перемінли ся в руїни, недуги й голод запанували

Із соціології політичних партій.

(Далі).

Друга класа се вороги держави і вічно неспокійні духи, проводирі політичної опозиції — свершу міщанської, згодом також революційно-пролетарської. Державна бюрократія росте безумимо. Її істнованє стало ся просто економічною конечністю; такою конечністю став ся й її зріст. Тільки отвіранем що раз нових бюрократичних „посад“ держава може прихилити на свій бік одну часть інтелігентного пролетаріяту; без того сей пролетаріят мусів би скріпити ряди вічно недоволених, ряди опозиції. В теперішнім суспільнім ладі побільшуване бюрократії являєть ся одним із засобів самооборони держави перед деструкційними елементами. Державя, себто пануюча меншість суспільности, вяртає в свій бік, бере в свою службу велику часть підчищеної суспільности, і то часть найбільш освічену, найбільш умово розвинену, можливо як найвдіднійшу. Навіть економічно нелажежкі верстви силкуєть ся держава до себе приваляти; тим бюрократичним покостом, який творять усякі титули, ордери, відзнаки.

Все те — знаменна розвитку державної бюрократії, а разом із сям також признаки протидемократичної сили, олігархічних течій.

3. Олігархічні стремління в рамках протидемократичного руху.

Маємо тут діло а теоретично найцікавій явища, практично найбільш печучими, для здійсненя демократії найбільш небезпечними явищами ізоленого жєта. Проти панованя „політичної класи“ піднімаєть ся в суспільности опо-

зиція, опозиція з долини. У своїх починах кожда така опозиція з долини — демократична. Всі молоді класи, виступаючи до боротьби проти старого ладу, складали й складають світові святу присягу: не за свої егоїстичні інтереси вони йдуть боротись, а за добро „цілого людства“, за визволенє цілої суспільности з-під гнету „тиранської“ меншости, за зведенє „справедливих“ порядків, за здійсненє повної демократії. Під кличами свободи, рівности й братерства увійшла в історію молода буржуазія. Згодом ті самі кличі підняв инший могучий класовий рух: робітницький; він брав ся нівечити теперішній економічний лад, руйнувати класову, олігархічну суспільність та здійснювати всесторонню, повну демократію, суспільність без класу.

Але буржуазія, побидивши противників, завела республику, не демократію. Ми бачили революції, демократії ми не бачили. А спадкоємєць демократичних кличів — робітницький рух?

Організація сього протидемократичного руху в великій части — протидемократична, тай — протидемократична, олігархічні стремління в тій організації скріпляють ся й ростуть разом із скріпленєм і зростом самого руху. Задача науки: спостерегти й зарєструвати той факт, проаналізувати й описати те явище. Моралізувати, етично цінувати, ганити те явище, полемізувати з ним — так само не входить в обєкт соціології, як в обєкт природних наук не входить моралізованє прим. дощів або громів. Як усі соціологічні „закони“, так і внутрішня тенденція всіх людських громад до твореня „класів“ і класу, до олігархії, стоїть — до певної міри — пола добром і злом.

Закн перейдемо до дальшого огляду протидемократичних явищ і тенденцій в середній

демократичних організацій, зупинимо ся коротко на загальній соціології всякої організації.

Розглядаючи форми, що їх приймають гурти людей для співжиття побіч себе, для себе або із собою, та аналізуючи явища, в яких обєктивуєть ся суспільна єдність, проф. Георг Зиммель*) між ин. зупиняєть ся на випадках, де дана суспільна форма ґрунтуєть ся на шлості, зложеної в більшій скількости людських одиниць. В тих випадках єдність групи обєктивуєть ся рівнож у групі; так релігійна суспільність воцлочуєть ся в духовенстві, політична суспільність в адміністрації або армії, армія в своїм офіцёрській штабі, всякі хилєві збори в своїй президії, політична партія в своїм парламентарнім заступництві. Се органи суспільної єдности. Зложенє тих органів являєть ся результатом суспільного поділу праці. Відносини між людськими одиницями се такє громадського життя; питоми їм форми рішають про суть кожного згуртованя. В первіснім стані доконують ся ті відносини безпосередню, від особи до особи. Суцільність діланя являєть ся тоді висновком безпосередного порозуміння між одиницями та взаїмного полагоджуваня потреб. Релігійна єдність висновуєть ся з потреби, що заставляє кожного віруючого гуртуватись із людьми тої самої віри; військова організація з потреби оборонної або зачіпної акції; публична справедливість із безпоровочних засудів зібраної юрби; політична підчинєність із особистої висшости одної одиниці над рештою громади; економічна гармонія з безпосередніх вишій поміж продуцентами.

(Далі буде.)

в п.

* Георг Зиммель. На зберіганє ся суцільної форми.

серед народу, цілі мільйони опустили край чи під прямином, чи під фальшивим запевненям.

Ми думали, що по досвідах цієї війни правительством зредує своє дотеперішнє становище супроти польського народу. Ся надія не здійснилася. Правительство обмежило ся до обітниць, що застануть ся над новою орієнтацією по війні. Сю обітницю правительство і партії більшови уладжили від стільки „коли“ й „але“, поставлено стільки умов, що польський народ справді не міг цього зрозуміти. Коли-б родичі робили подарунок на ялинку залежним від стільки умов, то хіба втрадили би любов і довіре дітий. Зрештою се порівняне храмас, бо пруська держава ніколи не була батьком для Поляків. Канцлер торжественно заявив, що розуміє положенє чужих і малих народів. Ми думали, що і пруське правительство і партії будуть розуміти положенє Поляків. Ся гра веде ся вже більше, ніж піятрета року. Здержую ся від всякої критики. Стверджено самого факту говорять само за себе.

Не дивуйте ся, панове, що таке становище наповняє польський народ найбільшим недоверем до пруського правительства. Поручено мені висловити тут те недоверє енергичним способом. Гловошим каменем образи є дальше веденє пруської політики супроти Поляків. (Голоси: Державна Рада!) Тільки прошу вас мене не провокувати, бо міг би я сказати річи, які для вас є неприємні й не пади би користи. Те, чоґо вчера жадав для Поляків пос. Кардорф, було би для нас тільки малою сплатою а сопо. Домогасмо ся повної національної і культурної рівноправности і розвитку.

Не говоріть нам про клич домашнього мира. Бачимо скрізь тільки сварку і гнів. Цілі групи народу підносять дух босві охлики проти керманича держави і домгають ся усуненя міністрів. Домашній мир скріплено би направлєнем кризди, робленої роками Полякам.

Тисячі польських родин покрито ся жалобою; польський народ працює й терпить за Німеччину, але як перед тим, так і тепер є він виданий наласку короткозорної бюрократії. Поляки остали горожанами другої класи і тільки в стрілецьких рогах мають рівноправність. Ані одного змікового закона, виданого проти Поляків, не внесено. Зарядженє міністра просвіти з 1915 р., що польські діти мають вчити ся релігії рідною мовою, паралізуєть виконуючі власти. Розігнано Польки, зібрані під хрестом, що молили ся за щасливий поворот своїх мужів з поля, бо такі абери треба було публично зголосити. Таки вчинки дражнять і треба їх соромити ся! Під соромлиним титулом підпирая і охорони німецькості привино великі суми для побороуаня польськості.

Правительство заповіло нову орієнтацію по війні, одначе серед нас є недоверє до обітниць правительства. Хочемо бачити діла, яких вільно нам домогати ся на основі природних прав. Протестуємо як найенергичніше проти утратя нашого народу. І для нас вибе щасливи година!

На сю промову польського посла відповів пруський міністер внутрішніх справ Лебель:

Коли п. Корфанти думав, що такими вгодами віддає прислугу своїм землякам, то не осягув своєї цілі. Д. 20. падолиста я зазначив, що правительство візьметь ся до розгляду політики, яка відносить ся до польських інтересів, з цілою обективністю і поставить ся прихильно до населеня, яке говорить по польськи. З цієї заяви і з попередних заяв нічоґо не беру назад. Вже тоді правительство заявило й мусіло

заявити, що чим обективніше й безумовно пруські горожани, які говорять по польськи, стануть на ґрунті пруської державної принадлежности і будуть почувати ся горожанами пруської держави, тим лекше буде правительству і партія більшови ступити на шлях, який веде до помиреня. Моя заява була тоді аложена в душі наскрізь прихильним і примирним, але відповідь, яку дав представник польської фракції, була не тільки холодно відмовна, але не містила ані слова подяки за великодушнє діло обох царів, які по цілім століттю хотіли дати Полякам політичну свободу. А нинішня промова п. Корфантоґо — чи відповіла хоч-би найскромнішим вимогам домашнього мира? Була се заява, аложена в як найякіршім тоні, заява, які чули ми десятки літ, коли вели між собою боротьбу, але не містила вона ані слова подяки і признаня того, що стало ся в останніх роках. Не признали ви, пане Корфанти, що також пруське правительство старало ся в відношеню до горожан, які говорять по польськи, не причиняти ся нічим до викликана спорів в сім тяжким часі. П. Корфанти з обурєнем говорив про багато річи, якими його земляки чують ся діткнені. До центральных властей не прийшли ніякі зажалєня. Словами, що пруське правительство ніколи не трактувало Поляків як свої діти можна певне викликати вражєне, але що дієло ся в познанській провінції? Як вона розвинула ся під пруським правлінням? Скільки має завдячити пруським королям, які ісю опікували ся? Повинні ви ще нині дякувати Богу на колінах, що ся провінція так розвинула ся.

Тепер п. Корфанти каже, що польський народ має як найліпше недоверє до пруського правительства, здаєть ся, що ходить тут о точно сформовану заяву, бо бесідник повторяв сей вислів кілька разів. Коли ви переняті таким недоверєм до правительства, то чи можете брати правительству за але, що й воно є дуже обережне з обдарованєм вас своїм доверєм? Коли та заява була дійсно згідна з найліпшими почуваннями більшови Поляків, чи правительство могло, не оглядаючи ся на се, довіряти їм в цілій повноті? Сього жадне правительство не може робити, коли має сповняти свій обовязок супроти інших своїх земляків. П. Корфанти питає, де є домашній мир; він бачить тільки спори. Так в його очах маюють ся внутрішні відносини в Німеччині. Вчерашнє засіданє погавало, що стан річий в Прусії є зовсім инакший, а такий сам є він в цілій Німеччині. Ходить о стан внутрішньої сили і з'єднєня. Не закаламутья його окремі події. За п. Корфантєнем стоїть тільки мале число. Не зможете закаламутити неугнотуї єдности німецького народу. Вкінші каже п. Корфанти, що польська кров пливе для воєнних цілей Німеччини, і додає, що Поляки остали горожанами другої класи. Здаєть ся, що п. Корфанти робить ше ріжнїшо між Німцями і Поляками. Ви, пане Корфанти, і члєни вашої фракції є Прусами і Німцями і за Німеччину боремо ся всі. Думаю, що ви і ваші земляки також. Робленє тут ріжнїші між інтерєсами польськими й німецькими в краю є невластивє.

Жалію, що я був змушений до такої острої відправи, але не могу згодити на те, щоб така промова дістала ся до краю без вказаня, що пруське правительство витягнуло з того консеквенцію і стоїть на своїм становищі, а також, що видаєть всякі зарядженя, які в консеквенції покажуть ся потрібними.

По промові рос. Гірша (с.д.) палата відіслала бюджет до комісії.

при чім про висоту чиншу мають угодити ся староста. Чинш відшибає старство з запомоги.

На случай дійсної потреби мають виведені право одержувати одіне, обую, біле, накривала, сінники і т. п. Такі свої домаганя мають зголосувати зарав при першій своїй появі в старості.

По прибуттю на місце побуту мусять виселенці піддати ся лікарським оглядином і остують постійно під лікарським доглядом. Лікарська опіка є безплатна; кошти ліченя поносять край.

Виселєнням, приїщенєм вже в нових осідках, вільно тільки у виїжкових случаях зняти місце побуту. В тій цілі треба старати ся о окремі дозвіл політичних властей. Ті, що одержали дозвіл на зміну місця побуту, мають у своїм новім осідку сейчас зголосити ся до властей. Прошеня о переселєня до Відня, Праги і Берна з правила відмовляєть ся.

Песимістична промова Мілюнова.

Італійський дневник „Stampa“ доносить про нову промову Мілюнова, в якій він з найбільшим запевненєм ствердєня зріст сили реакції. З дефєнзивнї перейшла реакція до найрішучішої і науспїшнійшої офєнзивнї. Положенє є воважнїше, ніж коли-небудь. З вини реакційних міністрів народ втратив віру в побіду. Мілюков закінчив: „Переживаємо страшні часи!“

Причина ромунських невдач.

Французський адмірал Фурніє, який вернув з російської головної кватири, описуючи в „Matin“ події, які попередили занятє Браїли, каже: Всі нещасливі наслідки ромунського походу треба приписати тому, що начальний ромунський вожд Авереску, який одержав з російського генерального штабу перші вказівки про цілість ведєня війни, не знайшов послугу у ромунського правительства. Відповідно до російського пляну Авереску хотів іти на Болгарію, але мусів піддати ся волі ромунського правительства, якого не можна було відвести від пляну здобути Семигороду. В російській головній кватирі болючо відчули гірку конечність понеханя офєнзивнї Брусілова проти Галичини. На жаль, і ся жертва не принесла користи, бо швидкий похід війск Мікензєна й Фалькенгайна в Волощині й Добруджі не позволив російським війскам відвернути нещастя. До сього треба додати злий стан доріг, якими мусіли йти Росіяни. Недостача залізничого матеріялу спрочиняла, що тільки артилерія могла узживати нечисленних залізничих ліній, а піхота мусіла йти піхотою.

НОВИНКИ.

Львів, 20 січня 1917.

— Зїзд парламентарних президій почайрного зюва. Урядово доносять: Вчєра в полуднє прибули до Берліна: президент австрійської палати послів Сильвестер, віцєпрезидент угорської палати послів Сімончїч, президент турецької палати послів Аділь-Бей і президент собранія Вачєа. На двірши повитав їх президент німецького парламенту д-р Кемпф, бурмистр Берліна і представник уряду заграничних справ. Підчас свого побуту приїзжі представники парламентів будуть гїстьми німецького уряду заграничних справ.

— Відпустям для жовнірів рільників. Оголошують урядово. Потреба робучих сил в ріжних областях господарства спонукала управу армії до виданя заряджень, щоб особи, які остують у війсковій службі, одержували, о скільки на се позволити служба, відпустки в цілі виконаня рільничих воєнних робіт. Однак жовніри, про яких тут бесїда, можуть бути вислані на відпустку тільки в таким случаем, коли їх удержанє підчас відпустки буде запевненє. Жовніри, які того не докажуть, не одержать відпустки. В часі побуту в дома гефратри і жовніри без шарж не мають прав до поборів, але в разі відїзду на відпустку мають задержати належнїсть, одержані з гори в останнім дні виплати. Дійсні підофіцери мають за цілий час відпустки право до плати після своєї шаржі і до належнїсти за хліб. Всі жовніри одержать кредит на подорож до місця, де проведуть свою відпустку, і назад.

— Німецькі торговельні підводні човни. Човен „Deutschland“ вїхав знов з Бреми до Америки, а човен „Vrtem“ є призначений облекшувати операцію німецьких підводних човнів в иншій часті океану. Вїстка, нібито човен „Vrtem“ затонув, є неправдива.

— Кінцевий висад субєрипції на У ту низьччу вєвєну з громад львівського повіту виселенці,

Постанови в справі переселюваня виселенців.

На основі розпорядку міністерства внутрішніх справ з 30. падолиста почало ся переселюванє виселенців в західних країв Австрії до Галичини. Ті виселенці мають бути поміщені в отих повітах: Бяла, Живєнь, Освенїм, Хшанів, Вадовиці, Мисленці, Новий Торґ, Ліманова, Боля, Бєжєско, Новий Санч, Грїбїа, Тарнів, Домброва, Мєлєц, Пільзно, Горлиці, Ясло, Кросно, Стрижів, Ропчиці, Кольбушова, Тарнобжеґ, Ніско, Ряшів, Ланцут, Переворск, Березів, Санїк, та політичні повіти Краків, Величка і Підгіря, о скільки не входять в область краківської крїности.

Згаданим розпорядком установлено для переселюваних людей декї права та полєкш, про які їм треба знати. По його постановам місце побуту визначує намісничтво. Виселенці мають бути приїщені в приватних домах або в бараках, які мають бути здатні до замешканя, отже мають в них бути поставлені печі, ліжка то що.

Державні підмоги можуть побирати тільки ті виселенці, які є австрійськими підданними, без ріжнїці народности і віросповіданя, а не мають власних засобів. Не буде квалїфікувати ся виселенці як здібних або нездібних до праці. Перед прибуттєм на місце побуту переселенці

будуть піддані десинфекції і ревізії, яку переведуть поліційні власти. Всі переселенці переходять через одну з двох перлюстраційних стацій. Тут одержує кожний легїтїмацію, на якій означєне є місце будучого побуту. Ті, що засмотрєні легїтїмаціями з перлюстраційної стації прибули до призначених місць побуту, мають право зголосити ся сейчас — найпізнїше до 8 днів — до староства по підмогу. Зголосувати ся треба особисто, а не мусять особисто являти ся діти, що мають менше 14 літ. В старостві віддає той, що зголосиць ся, легїтїмацію з перлюстраційної стації і одержує нову легїтїмацію з фотографією. Кошти фотографованя поносять держава. Запомога має бути виплачувана все за 14 днів з гори.

Виселєнням, які побирають війскові причинки, о скільки ті причинки не досягають висоти підмог, маєть ся доплачувати ріжнїшо. О скільки виселєнєць з якої небудь причини хвилєво не побирає війскового причинку, має в тим часі право до повних державних підмог. Виселенці, які знайшли постійну працю, одержують запомогу, однак їм відтягаєть ся половина даного зарібку. Не виплачуєть ся підмоги лише тоді, коли зарібок доходить до подвійної висоти підмоги. Кошти мешканя поносять самі виселенці,

Книгарня

— Наук. Тов. ім. Шевченка
у Львові. Ринок ч. 10

має великий
ВИБІР УСЯКИХ
УКРАЇНСЬКИХ
— КНИЖОК —

з усіх галузей знань, як з красного мис-
лення, так і народних, популярних видань,
а також шкільні підручники, словарі й різні
наукові книжки, співаники, ноти, молитовники,
— Євангелія й інші релігійні видання.

1917

— як ми вже донесли — дотепер 3,945,300 К.
До справи сеї подають нам з урядового жер-
ела до відомі: сей вислід належить приписати
патриотичній вірності, планетній львівським п. к. стар-
роством і патріотичній жертволюбності меш-
канців повіту без різниці народности і віри,
ніжмо сего, що повіт наслідком неариятельської
інвазії багато потерпів. Докази своєї па-
триотичної жертвенности дав львівський повіт
і передним, підписуючи на третю позичку
1,930,000 К., надто вложивши в п. к. старостві
в році 1917 на Червоний Хрест 32,770 К., на
Зеленого Лицаря 3,200 К., на річ Австрійського
Союзу для поборювання чхотки і опіки над інва-
дівками воєнними квоту 6,320 К. тай датки на
гарушки для жовнівів в полі 19,973 К.

— За ініціативу Вл. майоромі Мікалені зібрано
на малочисних вечорницях У. С. С. в Берини
282 К. на фонд інвалідів У. С. С.

— З пеліну. У. С. С. Микола Олесницький по-
дає до оідомі, що перебуває тепер в полоні:
губернія Томська, Коалов Турмасов, Барак 4.

— Школа ім. Б. Грінченка на передмістю Го-
родецьким у Львові обходила торжественно дня
18. с. м. перед полуднем акт „Йорданського Во-
дохрещія“. По середині повітря шкільного об-
ставлено місце гарними яликами, між якими
устроєно в старих зі свічками і хрестом, а перед
ним басен з водою. Се місце обступила шкіль-
на численна дітворі а вмірним порядком, осібно
хлопці, осібно дівчата, менші на переді, а
більші за ними. Посеред деревець станув о. Во-
лод. Федусевич зі старшими учениками, котрі
вимучені ним заступили хор співаків. По акті
управитель школи п. Сіак в короткій промові
пояснив значінє сего акту в нашій обряді, та
при сій нагоді накликав присутних родичів до
складання жертв на бідних босях і вагих діто-
ток, котрі для браку окритя не можуть прихо-
дати до школи на науку, ані користати з харчу
добродійної воєної кухні, уладженої для на-
шої бідної дітвори шкільної. У відповідь на сю
промову вплинуло на означену ціль 33 К. 70 с.
Жертводавцям сердечна подяка! — М. Сіак.

— „Ziemia chetniska“. Під таким назвом
буде введене заходами учительства холм-
ського повіту збірне видавництво, яке має по-
собити вродити польської культури а Холмщині.
Завданєм видавництва буде живе зображенє
холмської землі і в ній будуть зібрані отсі ма-
теріяли: 1) Докладні списи воєнних втрат, 2)
Відомости про народне шкільництво, 3) Про
громадські і господарські відносини, давні і те-
першні, 4) Про працю польських інституцій в
Холмщині, 5) Всякі свідочтва, що відносять ся
до боротьби католицизму з православєм, 6) О-
писи історичних памяток, костелів, могил і т. п.
Холмщини, 7) Особисті спомини з часів росій-
ського правління, 8) Краєвиди, 9) Образи з життя
народу, 10) Твори народної поезії. Дохід з ви-
давництва призначений на основанє учитель-
ської семінарії в Холмі.

— „Стрілецький Календар Альманах“. З Пре-
сової Кватири УСВ. в полі пишуть нам: Запо-
віджений на початок січня с. р. вихід „Стрі-
лецького Календаря Альманаха“ припізнає ся з
незалежних від Редакції причин технічної й
формальної природи. Обезиста, гарно-ілюстро-
вана книжка є вже на укінченю і повинна ся
30 с. м. в книгарському обороті. Коштувати ме
5 К примірник. Замовляти по 4-50 К, з пере-
силкою, приймаєт ся тільки до 25 с. м.

— З львівського „Бяна“ Проба мішаного хо-
ру відбуде ся в понеділок 22. с. м. о год. 6¹/₂
у вечері.

— Церковна музика. В Преображенській цер-
кві (вул. Краківська) відспіває в неділю дня 21.
с. м. о 10 год. рано міш. хор під управою о.
проф. Туркевича: Вербицького Службу Божу,
Бортнянського концерт XIV С дуг, Біликовсько-
го шедрівки.

— З Судової Вишні. На Різдвяні свята зібрано
колядою 355 К., з того призначено: На приют
ім. Митрополита Шептицького 125 К., на Во-
линські школи 100 К., на відбудову укр. гімна-
зії в Яворові 70 К., на Самаританську Поміч
У. С. С. 60 К. Що таку гарну призбирано суму,
завдячувати треба шедроті тутешних міщан,
котрі не вміють жалувати на так гарні цілі. При-
тім належить ся щира подяка Вл. Паням та ПП.
студентам, що приїхали були на святочній ферії.
Бо вони з цілковитим відданєм так гарній
справі ішли від хати до хати своїми піснями в
честь Божого Дитятка розвеселювати сумні во-
єнні свята, та своїми трудами дали нагоду дру-
гим показувати шедроті патріотами.

— „Я двася так жася!“ Всім Тим, котрі по-
прислали аж тепер гроші 10 К на книжки о-
голошувані в „Ділі“, мусяно на жаль так від-
повісти, бо Реймонта — Мужики і Івана

Ферко — „Коло смерти“ — розійшли ся і тому
не можемо вислати бажаних книжок. — Масмо
ще на складі книжки (гляди 4 сторона) і радим-
о з замовленнями поспішити ся, бо і сих вже
не багато.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда“
у Львові. Сала Т-ва ім. Лисенка при вул. Шаш-
кевича ч. 5.

В неділю, дня 21 січня місто заповідженої
„Катерини“ „Романтичній“, комедія в 3 дії
Е. Ростанда в перекладі Ф. Коковського.

Бідети раніше набути можна в „Народній
Торговлі“. Початок о год. 7. вечером. 1—2

Отим подасмо до ідома наших П. Т.
вкладників, що з днем 1 січня 1917. знижимо
стопу від всіх вкладок ошадностей на 4% з
тим, що на дальше як і передтим рентовий по-
даток, помямо державної підвжки, будемо
оплачувати з власних фондів. — Руська Каса,
ресростране товариство кредитове з обмеженою
порукою в Десятинні тупер в Кенігсфельді на
Мораві. 63 2—3

Священик і громадянин.

Із споминів УСС.

Я пізнав пок. о. Миколу Кишакевича
вже в амі 1915 р. в часі ворожого наїзду.

— Ідти до Бортятина. сказав мені старий
вуйко о. Миколи, коли я відходив від нього.
Там будете безпечні і як в дома Микола прий-
ме вас з отвертими руками. Олеса також. Бу-
дуть вам раді, як рідному синові. Поздоровіть
їх від мене і скажіть, що то я вас до них по-
силаю.

— Два дні пізнійше я був в Бортятині.
Приняли мене як родичів. Нагодували, перебрали,
назвали своїм кривником, а коли хотів відходи-
ти — не пустили. Добродійка замкнула плац у
шафу і загрозила, що погнібаєт ся. Мусів ли-
шити ся. Аж коли пообіцяв ся що верну, позво-
лили піти до родини. По трьох місяцях я вер-
нув ся назад до Бортятина. Панство Кишакеви-
чів застав я як й давнійше щирими, гостинними,
ввічливими, сердечними опікунами. В їх хаті я
почував ся як дома. Отець Микола вмів ідно
заступити місце батька і старшого приятеля-
опікуна. Цілий час від початку ворожої інвазії
перебув о. Микола в селі і як жовнір в полі,
стояв непохитно на своїм становищі. Працював
дуже багато. В найближшій околиці не стало
кількох священиків. Одних вивели наші власти

інші втекли
самі, а вірних лишили на Божу ласку і опіку.
Він і ще кількох лишили ся на місці, готові на-
вілі на найгірше, але зі своїми і серед своїх.
Знали свій обовязок і відвічальність перед Бо-
гом і вітчизною і рішились витривати до кінця і
боронити чесне діло.

Ім кільком припала праця тих всіх, котрих
не стало в тій важній хвилі в рядах борців, як
батьків і провідників залюканої і згнобленої во-
рожим пстуком української громади. О. Мико-
лі припала чи мала найка тої великої праці, а
то кілька опущених сіл і місточко Вишня, на-
ражене найбільше на ворожий залів і правосла-
вну агітацію. Я бачив покійного при його праці,
на становищі. Трудив ся невпинно, з тою пого-
дою душі і самобичареня, з такою охотою і лю-
бовню, які то прикметі може дати лиш любов
народу і жадоба працювати в його хосен.

В дуже коротенькім часі довершив того,
що в околиці не вкорінилось православє, мимо
сильної агітації і надлюдецьких зусиль москво-
філів і православних попів, апостолів зради і
підлоти.

О. Микола умів говорити з людьми і пе-
реконувати. Його праці завдячує Вишенщина
свою честь. Весь докопаний народ, всі гро-
мади станули як один незрушимий мур і витре-
вали зі своїм батьком-проводирем аж до пово-
роту нашого побданого війська, витривали в вірі
на кращу долю і волю українського народу.

Дім Покійника був огнищем і осередком,
в якім гуртувалось все жите Вишенщини і зчи-
стою совістю і без передати можу сказати, що
Покійний сповнив своє завданє зглядом вірних
і України.

Не раз і не два ждали від о. Миколи
ключів до вишенських храмів. Але Покійний не
дав. Все відмовив ся і то так чемно а переко-
нучо, що не могли йому нічого закнути.
Своїм гідним поведенєм зєднав собі пошану
усадного начальника і краших офіцірів з мі-
сцевой і підготової команди.

По адані Перемишля, коли аневіра і ро-
пука, ті страшні душевні недуги вкрали ся в тисячі

українських сердець — Він один не тратив на-
ді, вчив вірних терпеливості, додавав духа і —
ждав своїх!

Перемишська консисторія віддала йому уря-
дово завідательство Судової Вишні і постара-
лась у російських елестій о правосильне за-
тверженє його на тім важнім становищі.

Його діяльність і явне признаванє ся до
українства придало йому багато прихильників
та ще більше ворогів між російським чиновни-
цтвом. Чорносотенці завзяли ся на нього і ста-
рались навіть о його вивезенє. А що ім не по-
велось — то треба завдячувати усадному на-
чальникови, котрий дуже прихильно відносив ся
до України і української справи. Згадаю лиш
слова генерала варшавської гвардії, Кишакевича
(генерал уважав себе союзом покійного о. Ми-
коли).

— Я би вас сейчас велів арештувати і за-
слати на Сибір за австрійську і мадевинську
агітацію. Про се вже говорило ся в городській
управі. Тільки начальник стоїть за вами — а він
звісно приятель Бобринського. Після мене ви —
зрадник і явний ворог Росії!

— По вашому може й правда. Але я ро-
блю лиш се, що велить мені закон і вітчизна.
І від сего не відступлю.

Прийшов май, а з ним ворожий відворот
з поневоленої Галичини. Хтось доніс Росіянам,
що я є стрілець, що втік з полону і хочу ді-
статись до свого війська. На приходство зї-
хав затем донський офіцір і арештував мене —
як звичайно під замтом шпіонажі.

В тій найгіршій хвилі пізнав я чесноти По-
кійного.

— Він не стрілець і не жовнір. Він „во-
льний“, студент богословія. Вчить мої діти. За
него ручу своєю свободою, я, священик і бать-
ко шістьох діточок! то тихий, спокійний
хлопець!

Так ручив за мене о. Микола!

Ще нині стоїть перед моїми очима його
стать, і ще нині чую його палку оборону, го-
рлячі слова, кинені російському офіцірови. І тої
оборони, тої поруки не забуду ніколи, і до
могли понесе вдячність для нього, того мужа і
батька дрібних діточок, мужа, котрий своєю
свободою ратував ближнього з нещастя.

Місце встож, 4. 1. 1917.
Василь Дітковський

На волинські школи

На необхідну потребу удержаня 25 украї-
нських шкіль на Волині, які супроти останніх по-
дій тим дорожші і важнійші для української
справи, конечні як найскорші і найбільшійші
жертви.

Др Трешневський Евген, лікар в
Щирні 20 К. Вп. п. Юрко Онискевича, рад-
ника, Тадел Лучаківського радника, Леонда
Рудницького судю, о. Василя Навроцького
інспектора і др Луку Мишугу УСС. десяти-
ка — Хорунжий Северин Рибачевський (Ja-
roslau, Res. Spri I.) 20 К (Дн.); о. Нюсю Кизи-
кову, тепер в Перемишлі, п-у Сясю Ольшан-
ську Хирів, Ли. Тадея Махика, К. и. к. Еір. Вл.
Komdo Еір. Post 165, Ілію Антоняка, Ілн. Rgmt.
89 Offiz. Stellv. Левка Ширбу Rgmt.
89 Offiz. Stellv. Григорій Трусевица.

Ідушні малі, коло Стрия. — о. Кашуба
Петро, Сокаль 5 К (Дн.); о. Івана Лучинського
Львів, вул. Хшановської ч. 9, о. Бучка проф.
гр. кат. семин. у Львові, о. Онуфрій Орського,
Тарнавка, п. Римаши, о. Михайла Трохимчука,
Судова Вишня, п. Петра Пастернака, укіч. студ.
теод. в Зіболах. — УСС. Мирон Маринель-
лі 7-50 К; Місю Мачугівну, надпор. Володими-
ра Гадзінського, Марійку Залузну, сотника
УСС. Осипа Яримовича і Галю Ходоровську. —
Орест Строчківський 5-10 К. на довільні квоти:
Блянку Гаприсевичівну, Ілн. Івана Пацлавського,
та Мусю Кипріянівну а Немирова. — о. Роман
Охримович 10 К (Дн.); о. Костя Петруше-
вича катехета в Стрию, о. Василя Кулика завід.
Мізуна, о. Івана Тимкова завід. Угринова, о.
Василя Дуду завід. Вільхівки, о. Шеремету за-
від. Оравичка. — Кекіш Володимир пол-
почт. 296, 10 К (Дн.); Родину по Кекіші в Ду-
саноті, др-ри Осипа Кешія в Везьбірку, пп. Гу-
рала в Якимові, пп. Качоровських в Станимирі,
Івана Кекіша в Вольбромі. — о. Остап Раже-
вич з Гаїв 10 К (Дн.); о. Осипа Дякова а Го-
визиславич, о. Ксенюфонта Роздольського а
Земингорода, о. Іп. Хомина а Дмитрович, о. В.
Левинського а Чернушевця, о. В. Ганницького а
Рудна коло Львова. — Юлія Ядентича учит.
в Щеплогах 5 К (Дн.); о. Івана Казиміра а
Хотиниці, Михайла Яценя п. к. радн. суду у

Львові, Анну Балакшину учит. в Новосілках, Мирославу Кохановську гімн. матуристку в Перемішлях, Петра Івакова проф. гімн. в Яворові. — Ярослав Пачовський, Жовква 10 К (Дн); д-р Юлія Савчака Краків, Богдана Савчака Краків, Івана Чачковського надінженера Жовква, Станіслава Лушнінського ветеринара Жовква — о. В. Гучко в Башні 10 К; о. М. Ю. Черкавського в Дакнові, о. Мих. Посіюру, о. Йосифа Горчицького в Мужилівцях, о. І. Лесак в Шуткові, п. В. Михальчинина інженера в Любачові.

Жертв просить ся посылати до кред. тов. „Дністер“ (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, пошк. докляючи коротко адміністрацію „Діла“ і вишкванки.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з дня 20. січня 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Група військ Макензена: Місцевість Манешкі на захід від Номольова, добули приступом німецькі полки.

Фронт архикнязя Йосифа: На північ від долини Шушіт Росіяни і Румуни також вчора вислали свої війська до наступу. Всі влять наступні розбили ся, причім неприятели крім тяжких кривавих втрат, втратив в бранцях 400 фовнів. На північний схід від Бельбор відверто російські війська стежні. Коло Валесутні наші стежні віддали довіршили нападу на неприятелиські полки сторожі.

Фронт Баварського князя: Нема нічого до донесеня.

ВІЙНА З ІТАЛІЮ.

Без зміни.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Без зміни.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гевер.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 20. січня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Коло Вуншає і на захід від La Bassée ний вночі відверто наступаючі англійські стежні. Між Доелг і каналом Рен-Родан віртемберські війська виконали з успіхом стежні підприняти.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт баварського князя: Не було ніяких особистих подій.

Фронт архикнязя Йосифа: В західних Карпатах, на північ від Бельбор менші російські відділи атакували кількакратно без успіху наші становища. Неприятеля, який в однім місці ненадійно вдер ся до наших становищ, вилерто назад в рукопашній бою. На північ від долини Шушіт Румуни в тих самих місцях, що попереднього дня, поновили свої завазті наступу. Пять разів по тяжкій боротьбі кровиво їх відверто. Крім кількох соток убитих, які лежать перед нашими становищами, наступаючі війська втратили 400 жовніврір полонених.

Група Макензена: Сильна сніговина і дите світло перешкаджують діяльності нашої артиєрїї. Проте німецькі війська добули приступом місцевість Манешкі над Серетом.

Македонський фронт: День і ніч пройшли спокійно.

Перший ген. квартирмайстер Людendorф

НА ШКОЛУ ім. Б. ГРИНЧЕНКА

зложили на мої руки в коронах і сотниках.

Вар. о. Іван Чапельський крилош. 10—, Ва. Др Волод. Білозор заїзть вінця по хор. 30—, Ва. о. Йосиф Кранович з Перемішля 12—, Вп. проф. Василь Білецький з Гречу 10—, Збірка Ва. о. Волод. Федусевича 21348, Збірка святочна з Рудна 1425, Вп. Наталка Понстай уч. У. гімназ. кл. 3—, Вп. Михайло Садюк зі Львова 12—, Вп. Александ.

Маруничак зі Львова 3—, Вп. Ксеня Гловач вдова зі Львова 120. Разом 308 93.

За сі щедрі дари в так прикрих для нас часах складаю ласкавим жертводавцям в імени шкільної дїтвори і їх родичів сям прилюдно сердечну подяку.

М. Сіак.

48 1—1

ГЛЯДАЮТЬ СВОІХ.

Міловський Карла, 55 п. піх. номукуе жинка Стефанів Косовський з Бурясова пов Підгайці і Прокопа Ковале, вахм. жандарм, в Голіч та просить о поданні вістай про сах на адресу: Д-р В. Бачинський — Львів Суляського 19. 56 3—3

Іван Цьень, Грєтв. Ваю, шукає брата Петра в села Тлустого, який був при пільних артиєрїї (сталиславській). 64 1—3

Оголошеня.

НОВІ ЛЬОСИ Австр. Черв. Хреста на готинку около 33 К на салати 5 льосів на 19 К в 38 ратах по 5 кор. Перша рата в стежні. В кор. 50 ст., дальше по 5 кор. — Право гри ває 1 льотого. Головка вагр. 500 000 К. ДІМ БАНКОВИЙ VIII A 6—? **SCHÜTZ i CHAJES** Львів, пл. Марійська 7.

МІЛО скрині около 100 кг. СІРНИКИ скрині по 50 соток. САРДИНКИ скрині по 100 штук. ВІНО біле угорське бочнами. ВІНО алстр. біле і червоне, скрині по 50 фляш. ЧАЙ в кожній скількості і найменше пач КАКАО I-a тівка Висилає „за побраном“ та попереднім зложенням за дотку 34 3 3

Посередничель „Народної Торговлі“ Львів.

ОСЕЛІ — для іммігрантів У. С. С. — **МАНІВКА** організація правля Товариство стократна развєстроєнає в трикратно порукою. — Хто уложє свої обовязки причинити ся до облекшеня незалежної долі наших героїв-вєснїчків, — сей вступає в члєни **МАНІВКА** і вложє Товариства безпородно до чиня на улі десять корон і на вписове одну корону. — Прикладно також дрібні одноразові жертви. — Гроші належить посылати на адресу: Товариство **МАНІВКА** в Новім Санчі 33 10—10

Не на один, а на десятки літ вартя купити і захвати

Календар „Просвіти“ на р. 1917.

Повісти в нашій славної минуштині, оповіданя, малюнок, зариси, спомина з сучасних подїягє українських героїв жовніврір і стрільцїв, статї літературно-науковї і публіцистичнї та численї ілюстрації — не тратьте ніколи на вартости.

Цїна лиш 2 кор. 50 сот. На авчичаєне порто треба долучити 30 сот., рекомєндованє 55 сот.

Продає ся тільки за готївку.

Замовленя і гроші слати на адресу: Канцелярїя Товариства „Просвіта“ Львів, ринок ч. 10. Учн 13—?

ЦИБУЛЮ РОЩАМИ

від 50—60 кг по цїні К 1— за 1 кг висилає на провінцію **КРАЄВИЙ СОЮЗ** Господарське-тодгавельних Спїлон у Львові, Зїморонча 20. VI 13—?

Як дбаєш, так маєш!

(Гляди новинку в нинішнім „ДІЛО“)

ПРЕГАРНІ КНИЖКИ

— о ПОЛОВИНУ ДЕШЕВШЕ —

всі вичисленї книжки коштують тільки

7 КОРОН 7

- А. ФРАНС: Боги жаждуть крови 2—
- ВОЛОДИМИР Б.: Латачки, опов. 1—
- В. Г. ЗЕЛІГЕР: Снїга фльота, сїтова повїсть. Часть I і II. Переклав М. Лозинський 6—
- М. КОЦЮБІНСЬКИЙ: Листи до Володимира Гнатюка 150
- Д-р А. КРИСТЕНЗЕН: З фїлософїї політики переклав Д-р М. Лозинський 180
- Б. бр. НОЛЬДЕ: Автономія України з історичного погляду. В перека. і з передл. М. Залізняка 40
- „Russica“ розвідки в статї 160
- М. ГІЙО: Проблеми сучасної естетики. З франц. мови перекал Др Щурат 160
- АЕОНІД АНДРЕЄВ: Семеро повїшених перекал В. Сїмович 1—
- НАШІ ХРИСТІАНСЬКІ СУСПІЛЬНИКИ 50

Замовляти: „Діло“ Львів, Ринок 10.

ПОРТО 80 сот. на Feldpost-і 150.

Пощиної книжки з 50% опушту можна замовляти.

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМІШЛІ вулиця Косцюшка ч. 1.

Принимая і везлачу щадничї вкладки щодино вгодних урядових. Вкладки одпротєсткуює за 40, починаючи зже від слїдуєного дня по два зложєтє аж до послїдного дня перед днем відобраня.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадничї“ можна вложити особисто в касї товариства, почтовакє перекаван, грошовими листами, чеками почтової Щадничї, аж Дирекція Щадничї на жаданє безлатєкє доставчан, і з фїліалх банку австро-угорського та рахунок „Руської Щадничї“

Удїлює повочок: а) іпотечних пактїває одрєчєнїям амортїзаційним ратами на процєт 4—10—45 пєсїм вибору повачаєного; б) на льовбарє ефектї, в) на ссєонт вєксєлї. Справа польочкє вважєтьє можливює споро

Посредничать у вєднучаню полочкє в Гал. Воєннїм Завєдєню кредїтовїм в Краковї.

Бєснєнї інформація і друцїє удїлює канцєларїя „Руської Щадничї“ ул. Косцюшка Народнїм Дєл. І. пов. щодєнно бєснєкорисно в готївах урядових члє 3—1 год. кроєї вєдїлї і українських слєв.

Щєлє з 14. устанє „Руської Щадничї“, катєрєждєного черєз п. к. мїністерство внутрїшнїх справ вєдїлїє в товариствї „Руська Щадничя“ в Перемїшлї надїють ся до льованїї публічних, фондацийних і т. п. канїтєлїа. вєдє отже „Руська Щадничя“ публікару обєвязку. III. 8—?

1917 Календарі 1917

вже вийшли і розомлаємо

Інформаційний для родан. Богато інформація військових. Права родан полкаєтєх до військ, пашпорт, коалїтєтї і т. п. Цїна 30 сот.

Жовтєвський. Права У. С. С. і жовтєрїя. Жартї. Сїмїанка, Записки і п. Цїна 20 сот.

Шкільний для молотївї вєх шкїл. Студєнцїм пєсїкї, інформація і п. Цїна 20 сот.

У вєсїх калєндарїях новї тарифї почтовї, стежлєвї, мїри і ваги, гроші і т. п.

Додаток: на кождїх 10 шт. додаток 2 шт., на 100 шт. дод 25 шт., на 500 додєт. 150 шт. — Вєсїлка за готївку або в мєрках в гора. На вєрєсалку просїть ся залучити відповядчу ктєту.

Гроші в вложєненє висилає ся до: А. БЕРЕЗОВСЬКИЙ 28 10—?

1917 Львів, Карпінського ч. 19. 1917